

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Atklāta pirmā pieteikšanās kārtā vērienīgā ES fondu pieaugušo izglītības projektā

Šodien, 5. oktobrī, atklāta pirmā pieteikšanās mācībām vērienīgā pieaugušo izglītības projektā “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide”, ko īsteno Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA). Tajā ikviens strādājošais vai pašnodarbinātais vecumā no 25 gadiem var paaugstināt savu profesionālo kompetenci un konkurētspēju ar ES fondu un valsts līdzfinansējumu. Pirmā pieteikšanās izsludināta četrās tautsaimniecības nozarēs, kurās pašlaik visvairāk trūkst kvalificētu darbinieku.

Ilgtspējīga un ekonomiski pamatota pieaugušo izglītība

“Mūsu valstī ir prasmīgi, gudri un čakli cilvēki, bet viņu prasmes reizēm ir apstājušās formālās izglītības robežās. Man ir patīams prieks, ka valsts var piedāvāt mūsu cilvēkiem lielisku iespēju pilnveidot savas zināšanas un prasmes, kas rada iespējas uzlabot savu dzīves kvalitāti, labklājību. Mūsdienās profesijas attīstās ļoti ātri, tāpēc iegūtās prasmes un zināšanas ir jāatjaunina. Iegūtais sertifikāts, ja tas netiek atjaunināts, ir neglābjami novecojis. Šobrīd ir situācija, ka pat cilvēks, kurš sevi uzskata par speciālistu, nezina - ko viņš nezina. Kādreiz pienāks arī situācija, kad formāli iegūtajām kvalifikācijām vairs nebūs tik lielas nozīmes, jo prasmes ik pa laikam ir jāatjauno. Līdzīgi kā antivīrusa programma tā ik pa laikam ir jāatjauno,” preses konferencē norādīja izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis.

“Vispirms vēlos uzsvērt, ka Latvija ir kļuvusi par globālās ekonomikas sastāvdaļu. Mēs redzam, ka parādās milzīgs konflikts starp darba tirgus piedāvājumu un pieprasījumu. Apmēram 40% uzņēmēju ir atzinuši, ka pastāv būtiskas problēmas nokomplektēt darbinieku sastāvu. Tas visvairāk ir saistīts nevis ar cilvēku trūkumu, bet iemeslu, ka šiem cilvēkiem nav darba tirgū nepieciešamo prasmi un iemaņu. Tehnoloģijām attīstoties, rodas jaunas profesijas, nepieciešamas jaunas zināšanas, pirms padsmi gadiem iegūta izglītība un profesija ir jāpilnveido. Pieaugušo izglītības programma noteiktajās specialitātēs ir lielisks veids, kā varam mazināt kritiski trūkstošo darbaspēku ekonomikai svarīgās nozarēs. Vienlaikus šī ir izcila iespēja Latvijas iedzīvotājiem apgūstot jaunas prasmes virzīties uz jaunu, labi apmaksātu darbu,” piebilst ekonomikas ministrs Arvils Ašeradens.

“Ar šo projektu valsts pirmo reizi pievēršas nodarbināto pieaugušo izglītības nodrošināšanai, kas līdz šim bija pieejama tikai bezdarbniekiem. Plānots, ka valsts, darba devēju un pašvaldību ciešā sadarbība mācību piedāvājuma nodrošināšanā radīs pamatu ilgtspējīgas pieaugušo izglītības pārvaldības sistēmas izveidē, kas varētu turpināt pastāvēt arī pēc ES fondu atbalsta beigām. Savukārt katram strādājošajam šī ir unikāla iespēja uzlabot savu konkurētspēju strauji mainīgajā darba tirgū,” pasākumā akcentēja Valsts izglītības attīstības aģentūras direktore Dita Traidā.

Darba devējiem trūkst darba roku

Lai pēc iespējas ātrāk reaģētu uz pārmaiņām darba tirgū, pirmās mācības pieejamas četrās Latvijas ekonomikai prioritārajās nozarēs - būvniecībā, kokrūpniecībā, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā, informācijas un komunikācijas tehnoloģijās, kā arī metālapstrādē, mašīnbūvē un mašīnzinībās, kurās kvalificēta darbaspēka trūkums ir visaktuālākais.

Piedāvāto mācību saraksti šajās nozarēs ir tapuši ciešā sadarbībā ar nozares darba devējiem, kas

apvienojušies Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) Nozaru ekspertu padomēs.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas prognozēm iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā nākamajos gados turpinās sarukt - par vairāk nekā 60 tūkstošiem līdz 2022. gadam, radot vairāk nekā 25 tūkstošu vidējās kvalifikācijas speciālistu iztrūkumu darba tirgū:

- būvniecības specialitātēs – aptuveni 2500 speciālistu iztrūkums;
- IKT, elektronika – aptuveni 2000 speciālistu iztrūkums;
- kokapstrādes specialitātēs – aptuveni 700 speciālistu iztrūkums;
- metālapstrādē, mašīnbūvē un mašīnzinībās – aptuveni 7200 speciālistu iztrūkums.

Latvijas darba tirgū ir liels mazkvalificētā darbaspēka īpatsvars. Pašlaik vairāk nekā 90 tūkstošiem jeb aptuveni 9% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem ir pamatizglītība vai nepabeigta pamatizglītība, turklāt nav sagaidāms, ka tuvākā nākotnē viņu īpatsvars varētu samazināties. 2016. gadā gandrīz 1/3 jeb ~360 tūkstoši no Latvijas iedzīvotājiem vecumā no 25 līdz 64 gadiem bija vidējā vispārējā, pamatizglītība vai zemāks izglītības līmenis, un viņi veidoja pusi jeb 45,4 tūkstošus no darba meklētājiem atbilstošā vecuma grupā. Jārēķinās, ka turpmākajos gados turpinās sarukt mazkvalificētā darbaspēka pieprasījums un darba meklētāju īpatsvars ar pamatizglītību un bez profesionālām iemaņām var palielināties.

21.gadsimta tehnoloģiju laikmetā zināšanas un prasmes noveco arvien ātrāk, tādēļ pastāvīgi nepieciešams tās pilnveidot un uzlabot, kā arī apgūt jaunas zināšanas un prasmes, lai spētu konkurēt darba tirgū. 2016.gadā vien 7,3% jeb 77,7 tūkstoši no iedzīvotājiem vecumā no 25 līdz 64 gadiem bija iesaistīti mūžizglītības pasākumos. Valsts mērķis ir līdz 2020. gadam palielināt pieaugušo izglītībā iesaistīto īpatsvaru līdz 15% jeb aptuveni 120 tūkstošiem.

Var apgūt jaunas prasmes vai pārkvalificēties, piesakoties līdz 6. novembrim

Pirmajā pieteikšanās kārtā iedzīvotājiem pieejamas 770 izglītības programmas, kuras piedāvā 55 izglītības iestādes visā Latvijā. Pieteikšanās notiek līdz 6. novembrim, iesniedzot dokumentus izglītības iestādēs. Mācības plānots uzsākt 2018. gada janvārī.

Mācībām var pieteikties ikviens strādājošs vai pašnodarbināts iedzīvotājs vecumā no 25 gadiem līdz neierobežotam vecumam ar pabeigtu vai nepabeigtu izglītību. Tomēr augsta pieteikumu skaita gadījumā priekšrocības uzņemšanā būs pieaugušajiem vecumā pēc 45 gadiem, kuri strādā profesiju klasifikatora 5., 7., 8. un 9. pamatgrupu profesijās, proti: ir pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki, kvalificēti strādnieki un amatnieki, iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri vai vienkāršajās profesijās strādājošie, jo tieši šīs iedzīvotāju grupas ir visvairāk pakļautas bezdarba riskam nākotnē.

Projekts piedāvā profesionālās tālākizglītības, profesionālās pilnveides un neformālās izglītības programmas. Ar tām pieaugušie var ne tikai celt savu esošo kvalifikāciju un iegūt jaunas prasmes, bet arī apgūt citu darba tirgū pieprasītu arudu un pārkvalificēties kādā no Latvijas profesionālās izglītības iestādēm.

Lielāko daļu mācību apmaksās ES fondi un valsts, savukārt iedzīvotājiem būs jānodrošina 10% līdzmaksājums, kuru var segt arī darba devējs. Maznodrošinātajiem un trūcīgajiem mācības būs pilnībā bez maksas, kā arī pieejams atbalsts reģionālajai mobilitātei, savukārt strādājošajiem ar invaliditāti - asistenta vai surdotulka izmaksu kompensācija.

Lai projekta īstenošanas laikā izveidotu ilgtspējīgu pieaugušo izglītības pārvaldības sistēmu, projekta partneri ir 64 Latvijas pašvaldības, kurās darbojas un nepieciešamības gadījumā strādājošajiem konsultācijas sniedz pieaugušo izglītības koordinators, kā arī Nodarbinātības

valsts aģentūra, kas 28 filiālēs piedāvā karjeras konsultanta pakalpojumus ikvienam projekta mācībās ieinteresētam nodarbinātajam.

Ja darbinieki vecumā no 25 gadiem nepieciešamās prasmes kādā no profesijām četrās nozarēs jau ir ieguvuši darba vidē vai citur, projekta laikā tie var izmantot iespēju ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences atzīšanai, nokārtojot eksāmenu, kura izmaksas līdzfinansē projekts.

Sīkāka informācija par mācībām un projektu pieejama vietnē www.macibaspieaugusajiem.lv.

Par projektu

ES fondu projekta “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide” mērķis ir pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci, lai laikus novērstu darbaspēka kvalifikācijas neatbilstību darba tirgus pieprasījumam, veicinātu strādājošo konkurētspēju un darba produktivitātes pieaugumu. To finansē Eiropas Sociālais fonds un Latvijas valsts, sešu gadu laikā līdz 2022. gada 31. decembrim ieguldot vairāk nekā 25 miljonus eiro.

Papildu informācija:

Arita Sila

Kampanas “Tuvāk jaunam darbam!” sabiedrisko attiecību speciāliste

P.R.A.E. Sabiedriskās attiecības

Tālr. (+371) 28337073, arita.sila@prae.lv

Kristīne Keiča

VIAA Komunikācijas un programmu publicitātes nodaļas
sabiedrisko attiecību speciāliste

Tālr.: (+371) 67785461, 28628088

e-pasts: kristine.keica@viaa.gov.lv